

KIÁLLÍTÁS

Az 1974. évi, 26. frankfurti könyvkiállítás
tapasztalatai

793-ból maradt fenn az az oklevél, amely Frankfurt nevét mint Franconovurd-ot első ízben említi. A város, mint kereskedelmi csomópont hamarosan alkalmassá vált vásárok rendezésére a Majna partján; az első vásárrendezési privilégiumot 1240-ben II. Frigyes adományozta a városnak. Gusztáv Adolf 1650 táján az Amerikával való kereskedelem európai központjává akarta kiépíteni. Tőle származik ez a mondás: "Amíg a Majna visszafelé nem kezd folyni, addig Frankfurt városától nem lehet a vásárokat megvonni." Bár a könyvvásárokat 1792-ben császári utasításra Lipcsébe helyezték át, a második világháború után ismét rendszeres évi nemzetközi eseménnyé vált a frankfurti könyvvásár.

A nemzetközi könyvkiállítás Frankfurt kulturális életének csúcspontja. A vásárt hatalmas területen mutatják be /56 000 m²/ és az irodalom minden fajtáját megtalálhatjuk: szépirodalom, ifjúsági- és gyermekkönyvek, tudomány, technika, térképek, szépművészeti kiadványok. Évről-évre követhető, amint emelkedik a vásár résztvevőinek száma:

K i á l l í t ó k

Év	Összesen	német	külföldi
1972	3719	869	2850
1973	3837	952	2885
1974	3903	952*	2951

* Ebből NSZK: 906, NDK: 46

A fejlődő országok közül sajnálatosan néhány olyan állam nem vett részt az idei frankfurti vásáron, amelyek az előző években már kiállítottak: pl. Etiópia, Afganisztán, Jordánia, Madagaszkár, Malajzia, Sierra Leone, Taiwan, Peru. Ezzel szemben először jelent meg Somalia, Togo, Nicaragua, Ciprus.

Feltűnő, hogy a kiadványok között viszonylag milyen kevés volt a műszaki és alkalmazott tudományokkal foglalkozó könyv és folyóirat, a százalékos megoszlás 18,1%-a /természettudományok, műszaki, ipari és alkalmazott tudományok, orvostudomány, kézművesség, erdő- és mezőgazdaság, háztartás, matematika/.

Másrészt az is meglepő, hogy az általunk jól ismert nagy nyugati kiadóvállalatok /Wiley, Springer, North Holland Publishing Co./ ujdonságválasztékában is viszonylag milyen kis arányszámban szerepelnek a műszaki tudományok és szakterületek kiadványai.

Általában megfigyelhető, hogy a műszaki közlemények érdeklődésnek gyújtópontjába évről-évre más kiemelt témakör kerül. Ebben az évben a divatos téma a környezetvédelem, melyről külön kiállítást szerveztek kb. 280 kiadvánnyal. Értékes anyagot nyújtott azoknak, akik ezzel a világszerte fontos problémával foglalkoznak.

Manapság egyre többször vetődik fel az a kérdés, hogy az információátvitel és -közlés mechanizált eszközeinek terjedése, lehetőségének bővülése nem szorítja-e vissza az információközlés klasszikus módszereit, a könyv- és folyóiratkiadást. A világszerte e téren végzett elemzések azonban azt mutatják, hogy bár az információközlés egészében a szulypont a gépi eszközök felé tolódik el, emellett és ezzel egyidejűleg továbbra is jelentős és fokozódó érdeklődés tapasztalható a hagyományos könyvkiadással szemben. Ennek oka igen sokrétű. Pszichológiai természetű /az emberek nagy része a megszokás és egyéb lélektani tényezők alapján szívesebben fogadja a könyvek közvetítésével érkező információkat/ és objektív jellegű. Az értékelés, az elemzés, a közvetítések, az írott szó, a nyomtatott betű formájában, tehát könyv vagy folyóirat alakjában a közvetítés megszokottabb közege. Emellett a könyv még mindig uralkodó továbbképzési eszköz.

Az 1974-es frankfurti könyvvásár tapasztalatai mindenképpen a könyv hegemoniáját bizonyították. Csak nagyon kevés kiadó szerepelt mikromásolati kiadványokkal /mikrofilm, mikrofilmlap/. SPRINGER: Microform 1975 journals; Auerbach Publishers, Inc.; United Nations. Ezenkívül egy-két kiadó jelentkezett mágnesszalaggal, diafelvételekkel, hanglemezekkel, tudományos rövid filmekkel /DIA Verlag, WHO/. Nagyon érdekesek voltak a Verlag Chemie MINIT Molekül Baukasten-System elnevezésű szemléltető oktatói anyagai /atomkalott modell/, számológépek vegyészek számára, valamint a Heyden and Son Co. kiadásában megjelent szervekémiai kötések modellkártyákon, az audio-vizuális oktató program, mely diákból, mágnesszalagból, könyvekből ad modern tanulási lehetőséget. A DIA Verlag gyönyörű állat- és növényvilággal foglalkozó színes felvételekkel, oktató filmekkel szerepelt. A Philips Verlag a linguaphon-os és a képeken keresztüli nyelvoktatást biztosította.

Azzal együtt azonban, hogy továbbra is elismerjük és hangsúlyozzuk a hagyományos formájú könyvek és folyóiratok fontosságát az információközlésben és -tárolásban, nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy a klasszikus eszközök sajátosságaiknál fogva mindig késésben vannak a szükséglethez képest. A világ könyvnyomtatásán belül egyre nagyobb hányadot foglalnak el a gyorsított nyomdai eljárások, fényesedésszerű módszerek, olcsó paperback kiadások, szinte háttérbe szorítva a bibliofil műveket. Ez a konzervatívabb angol kiadókkal szemben különösen a német könyvkiadásra jellemző, ahol még a műszaki könyvek között is egyre nagyobb számu az olcsó kiadásu, papírfedelű tankönyv, ill. sorozat. Pl.: Hanser Verlag: Studienbücher; Teubner Verlag: Studien-skripten; Pflaum: Elektronik Testaufgaben, Hobby Bücher; Vieweg Verlag; Wissenschaftliche Taschenbücher.

Igen érdekes a "Buch und Buchhandel in Zahlen 1974" c. tájékoztató kiadvány statisztikai kimutatása a könyvek átlagáráról:

	1971	1974
Természettudományok, műszaki, ipari és alkalmazott tudományok	DM 40,20	DM 55,46
Képzőművészet	38,74	53,86
Orvostudomány	37,39	46,74
Tankönyvek általában	36,43	44,62
Történelem, kulturtörténet	31,64	39,74

A könyvkiállításon általában minden évben kevés folyóirat szerepel. Most is csak a könyvanyag kiegészítéseképpen volt látható egy-két kiadó pultján, új cím alig akadt /Hüthig Verlag, Giesserei Verlag, Ernst und Sohn, Springer/.

A magyar könyv az ez évi frankfurti könyvvásáron is megállta a helyét. A Kultura Könyv és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat 17 magyar kiadóval együtt könyveket, folyóiratokat, hírlapokat és hang-lemezeket mutatott be izlésesen berendezett pavilonjában. Az információs táblázaton feltüntetett számok szépen reprezentálták a magyar kiadóvállalatok munkáját: egy 10 milliós nemzet 1973-ban 6894 könyvcímet publikált. A Kultura, a Corvina, az Akadémiai Kiadó és az Artisjus magyar szerzői jogvédelmi iroda jelentős üzleteket bonyolított le az ez évi vásáron nyugati kiadóvállalatok megbízottaival. A Kartográfiai Vállalat idén is külön reprezentált a szakkiállítók között.

A szépirodalmi és politikai művek kiállítási csarnokában a sokféle szellemi irányzat mellett tömegesen keresték a marxista és haladó szellemű irodalmat. A könyvvásár alkalmából kiosztott szokásos békedíjat /Friedenpreis des deutschen Buchhandels/ idén Roger SCHUTZ nyerte el "Lebenswagen" című művéért. Szórakozási programként idén sétahajó-utat szerveztek a Majnán, ahol írók, könyvkiadók vitatkoztak a vendégekkel fehér asztal mellett, kötetlenebbül, mint a vásári pavilonokban. Az "irodalom-gőzösnek" 2000-nél több látogatója volt.

Ghymes Györgyné

